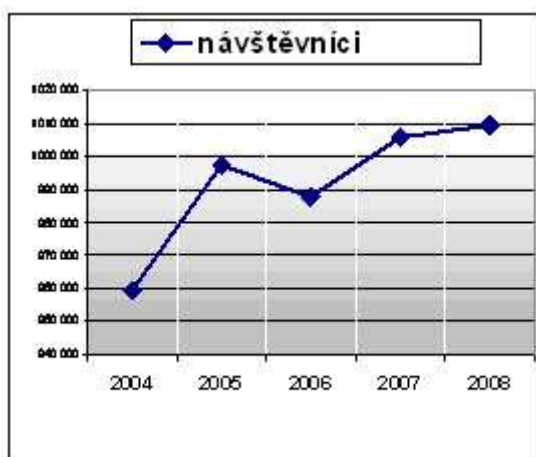

Pět let dopředu, pět let zpátky

Eva Semrádová

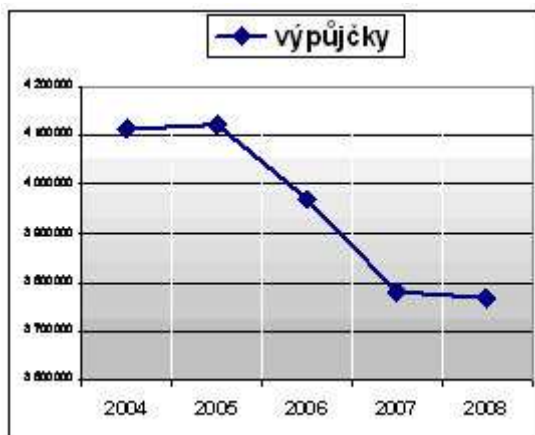
Měření spokojenosti uživatelů, vzájemné porovnávání knihoven a benchmarking jako moderní nástroj řízení..., to byl obsah rubriky Naše téma s názvem Co nám říká statistika a benchmarking v minulém čísle zpravodaje. A pokud jste přísun informací o měření knihoven v letním čísle zpravodaje zhodnotili jako užitečný, je pro vás určen i následující článek, který přináší ještě jeden směr porovnávání. Nebudeme porovnávat knihovny kolem sebe, ale jak už napovídá název příspěvku, pustíme se do cestování v čase. Do minulosti, po vyšlapané cestě to půjde docela snadno právě proto, že jsme zapisovali statistiky a pilně sbírali další dokumentaci o stavu knihoven, ale co dopředu? Dokážeme správně odhadnout budoucnost knihovnictví a šance své knihovny na uplatnění? Několik základních vývojových trendů ve vybavení a službách knihoven se pokusí zmapovat následující grafy. Prezентují práci veřejných knihoven Královéhradeckého kraje za posledních pět let. (Data knihoven jsou uváděna bez výkonů krajské knihovny.)

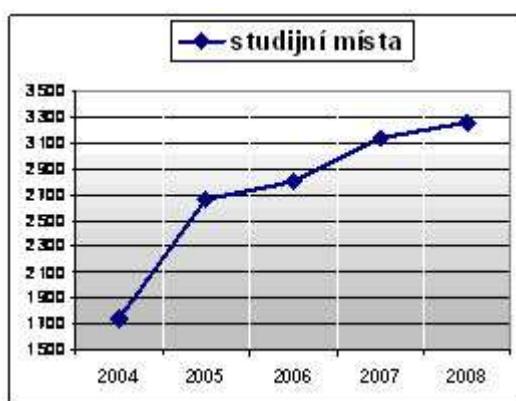
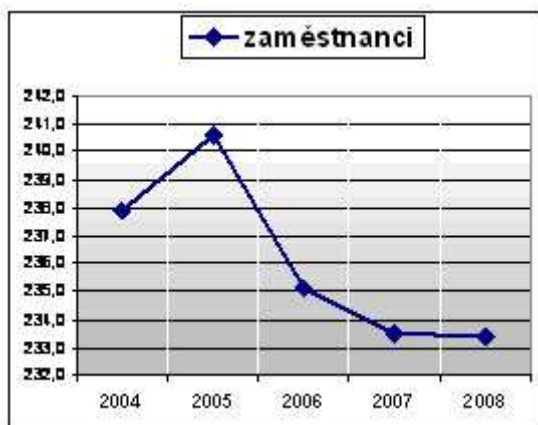
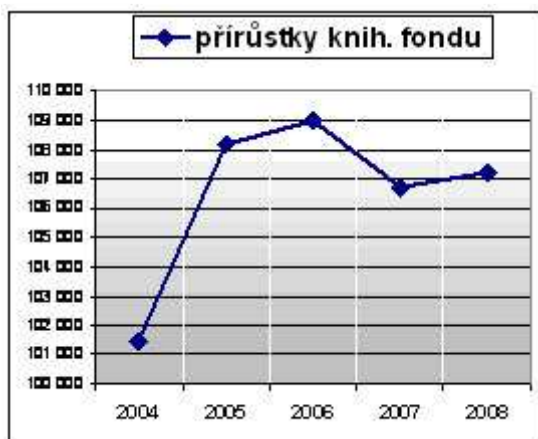

Návštěvnost je pro knihovnu základní ukazatel úspěšnosti. Grafy signalizují, že zájem veřejnosti o knihovny si v posledních letech i přes zvyšující se konkurenci v nabídce aktivit pro volný čas uchovává dobrý směr. Ale o nárůst návštěvnosti se ve velké míře starají zájemci o internet a účastníci vzdělávacích a kulturních programů. Uživatelů, kteří počítají s pravidelnou návštěvou knihovny s využitím výpůjčních služeb, a je tudíž pro ně výhodné si pořídit placenou registraci, rapidně ubylo (celkový úbytek registrovaných čtenářů činí 9 %). Tento trend platí stejně pro velké knihovny i pro malé vesnické knihovny.

Objem výpůjček knihovnických fondů se v našem kraji jen za posledních pět let snížil o 8,5 %. A to pokles zájmu o půjčování knih a další klasické knihovnické služby pozorujeme již delší dobu, než zachycuje následující graf. Knihovníci hledají nové oblasti, ve kterých se mohou knihovny uplatnit, a reagují na tento trend o 53,5 % vyšší nabídkou rozmanitých vzdělávacích a kulturních programů (opět nejen města, ale i obecní knihovny), hlásí se k celostátním propagačním a mediálně úspěšným akcím (v současné době např. aktuální Týden knihoven a anketa Kniha mého srdce), navazují kontakty se školami a rozvíjí čtenářství u dětí.

Poslední tři grafy mapují některé parametry materiálního vybavení knihoven a dalších podmínek pro služby.

Knihovny v současnosti zvětšily nákup dokumentů o 5,6 % oproti stavu před pěti lety (objem financí na budování fondů je vyšší o 20 %). Počet zaměstnanců se mírně snížil (graf se vztahuje pouze na obsluhu profesionálních knihoven). Potěšující je, že přibýlo zaměstnanců s knihovnickým vzděláním. Graf zobrazující studijní místa dokládá, že se viditelně zlepšuje prostorové vybavení a dbáme na pohodlí návštěvníků. Další základní položkou vybavení moderních knihoven je internet (zvýšení počtu stanic během pěti let o 49 %), do popředí se dostává nutnost webové stránky (vlastní ji 29 % pracovišť) a elektronický katalog, který má 13 % knihoven kraje.

Udržet si trvalý zájem veřejnosti o služby je cílem každé knihovny. A tak dobře nasměrovat práci do

budoucná vyžaduje podrobně sledovat místní situaci i spokojenost uživatelů, hodnotit pravidelně úspěchy a nebát se pojmenovat nedostatky. Zdrojem poučení o hlavních strategiích rozvoje veřejných knihoven kraje by měla být právě zveřejněná *Koncepce rozvoje a spolupráce knihoven na období 2009 - 2013* (viz informace v Típech a námětech tohoto čísla). A pak ještě zajistit nezbytné finance a cesta do budoucna bude široká, dobře dlážděná a plná spokojených návštěvníků.

© 2000-2004 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · pujcovna@svkhk.cz · knihovna@svkhk.cz